

ISS/KS Z169 СВЕТЛОСТ И ОСВЕТЉЕЊЕ

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 14.05.2013. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници која је одржана 3. јула 2013. године.

Увод

Стручни рад Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) у појединачним областима стандардизације одвија се у оквиру комисија за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије), које представљају основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије могу образовати радне групе, као и друга стална и повремена радна тела.

У складу са тачком 1. Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе, предмет рада Комисије јесте стандардизација у области осветљења и пратеће опреме, са аспекта терминологије, фотометрије и колориметрије, поступака за мерење, норми у подручју видног поља, природног и вештачког зрачења, примене светла у затвореном и отвореном простору, пројектовања, спецификација, постављања и означавања стубова за осветљење од различитих материјала, димензија прикључака.

На основу Статута Института и *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*, Комисија ради на припреми српских стандарда и сродних докумената, као и на припреми стручних мишљења на основу српских стандарда и сродних докумената, праћењу и активном учешћу у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију, и обавља друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом у области светлости и осветљења.

Комисија прати рад техничких комитета CEN/TC 50 и CEN/TC 169, Европског комитета за стандардизацију (CEN) и ISO/CIE, Међународне организације за стандардизацију (ISO).

После оснивања Југословенске електротехничке комисије 1953. године, 1956. године основано је Српско друштво за осветљење које је иницирало оснивање Комисије за доношење стандарда из области осветљења. Први пут Комисија је основана 1959. године, а 1962. године донет је први стандард. Године 1986. основана је Комисија НОСВ која је радила под тим називом до 2005. године. Комисија за стандарде KS Z169, *Светлост и осветљење*, образована је решењем директора Института бр. 226/3-25-01/2012 од 24. јануара 2012.године. Ради проширења састава Комисије сачињено је решење о измени бр. 226/23-25-01/2012 од 18. октобра 2012. године.

Комисија је образована ради:

- доношења, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената у наведеној области рада, у складу са интерним правилима и упутствима Института за стандардизацију Србије;
- обезбеђивања усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним стандардима у наведеној области рада;
- учествовања у изради и преиспитивању стандарда и сродних докумената које доносе европске и међународне организације за стандардизацију у наведеној области рада, и
- других послова које предложи надлежни стручни савет.

1 Пословно окружење

1.1 Опште

Економска, техничка, регулаторна, законска, социјална и/или међународна динамика описују пословну заједницу индустријског сектора, производа, материјала, дисциплина или праксе који се односе на радно окружење ове комисије и могу значајно утицати на припрему релевантних стандарда и њиховог садржаја.

У контексту настојања Републике Србије да се што пре интегрише у Европску унију, у току је процес усаглашавања националног са европским законодавством, који се врши путем преузимања директива Новог приступа ЕУ. На основу тог процеса, комисија за стандарде и сродне документе Института за стандардизацију Србије врши усаглашавање српских стандарда са европским стандардима и то усвајањем европских стандарда као националних, а посебно европских хармонизованих стандарда који су у директној вези са имплементацијом ових директива. Осим тога, приликом преузимања европских као српских стандарда морају се повући сви национални стандарди који су у супротности у оквиру истог предмета стандардизације.

Интерно окружење захтева да се развијају (доносе) стандарди и публикације који пружају адекватне информације пројектантима и инжењерима, без ограничења у развоју.

Стубови за осветљење имају широку примену у урбаним и саобраћајним зонама, и као грађевински елемент обухваћени су Директивом о грађевинским производима CPD 89/106 ЕЕС, која је у међувремену замењена Уредбом о грађевинским производима CPR 305/2011.

Један од циљева Комисије јесте пружање подршке при испуњавању захтева ове уредбе. Битни захтеви Уредбе су:

1. Механичка отпорност и стабилност
2. Безбедност у случају пожара
3. Хигијена, здравље и животна средина
4. Безбедност и приступачност при коришћењу
5. Заштита од буке
6. Економично коришћење енергије и чување топлоте
7. Одржива употреба природних ресурса

Доношењем ове уредбе биће неопходно извршити преиспитивање и повлачење постојећих националних прописа и правилника који су до сада регулисали ову област. На тај начин ће се уклонити техничке препреке и омогућити слободна трговина у оквиру јединственог европског тржишта.

Заинтересоване стране у области рада ове комисије су:

1. Релевантна јавна предузећа
2. Пројектанти
3. Лабораторије
4. Извођачи радова
5. Произвођачи
6. Институти

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Следећа листа квантитативних показатеља описује пословно окружење како би се обезбедиле адекватне информације за будуће активности комисије:

- Допринос побољшању квалитета производа;
- Повећање опште безбедности производа;
- Побољшање конкуренције;
- Помагање глобализације економије на основу конкуренције;
- Сертификовање производа стављених на тржиште РС који испуњавају критеријуме за оцену усаглашености и захтеве дефинисане српским стандардима;
- Доношење националних стандарда као подршка националној регулативи;
- Доношење хармонизованих стандарда.

Вредности квантитативних показатеља пословног окружења нису доступне.

2 Очекиване користи од рада комисије

Очекивани резултати рада Комисије су:

- Успостављање принципа и правила за пројектовање у складу са законском регулативом;
- Уклањање техничке баријере у трговини;
- Усаглашавање националних стандарда са европским и међународним стандардима;
- Олакшавање веза између произвођача, потрошача и органа надлежних за технички преглед и испитивање;
- Подршка националном законодавству, нарочито директивама Новог приступа које се планирају преузети у национални систем у виду уредбе.

Стандарди су важни за потрошаче, запослене на радним местима, послодавце, законодавце, произвођаче сијалица, светиљки и опреме за мерење, пројектанте и архитекте, као и за оптимизацију потрошње енергије и заштиту животне средине. Кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде очекује се да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у овој области и истовремено испуне битни захтеви у погледу безбедности.

3 Учешће у раду комисије

Све заинтересоване стране (произвођачи, институти, научне и образовне установе, државна управа, итд.) могу да предложе члана Комисије и експерте у Комисији, при чему треба водити рачуна о обезбеђивању баланса у заступљености свих заинтересованих страна.

Садашњи састав Комисије чине представници јавних предузећа, пројектантских кућа, лабораторија, института, као и произвођача и извођача радова.

4 Циљеви и стратегија за остваривање циљева

4.1 Циљеви

Основни правац деловања Комисије подразумева стандардизацију у области светлости и осветљења. У том смислу, дефинисани су следећи циљеви:

1. Усвајање приоритетних стандарда из дате области у складу са Интерним правилима стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената;

2. Усаглашавање националних са европским стандардима кроз преиспитивање и доношење одлуке о повлачењу оних стандарда који су у супротности са европским;
3. Заступање српских националних интереса у области рада Комисије пред одговарајућим европским и међународним комитетима за стандардизацију путем учествовања српских стручњака у раду ових техничких комитета.

4.2 Стратегија за остваривање циљева

Остваривање циљева Комисије заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије, а то су преузимање и усвајање европских и међународних стандарда кроз праћење рада комитета:

CEN/TC 50	Lighting columns and spigots (Стубови за осветљење и ротирајући носачи светиљке)
CEN/TC 169	Light and lighting (Светлост и осветљење)
ISO/CIE	International Commission on Illumination (Међународна комисија за осветљење)

4.3 Аспекти заштите животне средине

Савремени индустријски развој усмерен је на производњу која неће неповољно утицати на животну средину. У том смислу, у стандардима треба размотрити смањење негативног утицаја светлости и осветљења на животну средину, у складу са CEN Guide 4:2008.

С обзиром на то да су стандарди Комисије у широкој примени, очекује се да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у овој области и истовремено испуне битни захтеви у погледу безбедности, оптимизације потрошње енергије и заштите животне средине.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада пре свега се односе на:

- Недостатак финансијских средстава што онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу;
- Нередовно долажење чланова Комисије на седнице, због чега може доћи до одступања од плана доношења стандарда;
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављању примедба у вези са предлогом нацрта српских стандарда који се стављају на јавну расправу.

6 Корисни линкови за све наведене активности

Институт за стандардизацију Србије
Комисија ISS/KS Z169
Европски комитет за стандардизацију
Директиве Новог приступа
Међународна организација за стандардизацију

<http://www.iss.rs>
http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=810
www.cen.eu
www.newapproach.org/Directives
www.iso.org